

WWW.IMMIGVANHEUGTEN.NL

BACKGROUNDER 1995-09

INTERVIEW MET QAYYUM,
PREMIER VAN AZAD KASHMIR
12 SEPTEMBER 1995

OLIVIER IMMIG & JAN VAN HEUGTEN

SEPTEMBER 1995

THE NETHERLANDS

INTERVIEW MET SARDAR MOHAMMED ABDUL QAYYUM KHAN,

PREMIER VAN AZAD JAMMU & KASJMIR

MUZAFFARABAD 12 SEPTEMBER 1995

"Laat India ons maar aanvallen"

Eén erfenis uit het Britse koloniale verleden is de kwestie-Kasjmir. Als Kasjmir in het nieuws komt betekent dat doorgaans dat er weer aanslagen zijn gepleegd in het Indiase deel ervan. Of er zijn westerlingen ontvoerd, wat blijkbaar leidt tot een storm van verontwaardiging in de westerse pers. Wonderlijk genoeg richt die verontwaardiging zich niet op de misstand als zodanig (de militaire bezetting van Kasjmir en de genadeloze repressie in het Indiase deel ervan) maar op de grove schendingen van mensenrechten.

Sinds Pakistan en India in augustus 1947 onafhankelijk werden heeft de kwestie-Kasjmir de ontwikkeling van normale betrekkingen tussen beide landen verhinderd. Tot driemaal toe voerden beide landen strijd om ondermeer het bezit van heel Kasjmir. India heeft regelmatig bedreigd Kasjmir te zullen bezetten. Inmiddels zijn beide landen uitgegroeid tot nucleaire mogendheden. Sinds het fiasco van de algemene verkiezingen in 1989 heerst er opstand in het Indiase Jammu & Kasjmir, waar tegenwoordig zo'n 650.000 Indiase militaire en para-militaire troepen aanwezig zijn. Indiase beschuldigingen aan het adres van de Pakistaanse regering dat het de Kasjmirse opstandelingen bewapent worden door Islamabad stevast ontkend.

De grootschalige schendingen van de mensenrechten van de Kasjmirse bevolking in de Indiase Kasjmir komen zelden naar buiten. Geen enkele organisatie of medium wordt in J&K toegelaten. Van de weinige buitenlandse bezoekers die er wèl in slagen het gebied te bezoeken zijn er enkele maanden geleden 5 ontvoerd door een terroristische splintergroep, Al Farlan. De gruwelijke executie middels onthoofding van één van hen (de Noor Hans Christiansen Oströ) bracht de schrijnende toestand in Kasjmir onder de aandacht van de wereldpers.

Muzaffarabad is de hoofdstad van Azad Kasjmir en ligt in een vallei; er wonen 70.000 mensen. Achter de bergen ligt de staakt-het-vuren-lijn zoals die sinds 1 januari 1949 door de VN werd ingesteld. Permanent zijn hier sindsdien 600 VN-waarnemers gestationeerd die moeten rapporteren of het staakt-het-vuren wordt nageleefd, en wie de eventuele overtreders zijn. Aan Indiase zijde liggen langs de hele 1400 km lange lijn mijnevelden. Vluchten van het Indiase naar het Pakistaanse gedeelte is daardoor vrijwel onmogelijk.

De reis per auto naar de hoofdstad van Azad Kasjmir, het Pakistaanse deel, Muzaffarabad, verloopt

moeizaam. Het gebergte is hier tot 4000 meter hoog. De weg loopt voor een groot deel langs de rivier de Jhelum, delen ervan worden door overvloedige regenval regelmatig weggespoeld. Overal zijn herstelwerkzaamheden aan de gang, wat dikwijls stapvoets rijden betekent. De toegang tot het gebied is verboden voor toeristen. Onderweg passeren we een aantal controleposten, waar we dankzij onze begeleider Mushtaq Razvi, directeur van het Kasjmir Committee, ongehinderd door kunnen rijden.

We zijn op weg naar Sardar Mohammed Abdul Qayyum Khan, premier van Azad Kasjmir. Premier Qayyum is een levende legende; hij staat bijvoorbeeld bekend als "de eerste moedjahed" en als "de Mao Tse Dong van de Kasjmir". Dit omdat hij als eerste een schot loste in de strijd die voor het eerst losbrak in oktober 1947. De ontvangst in de ambtswoning van de premier is hartelijk. Bij het vraaggesprek met hem is ook een aantal ministers aanwezig, en enkele journalisten.

Hoe staan de relaties tussen Pakistan en India wat betreft de kwestie-Kasjmir er heden ten dage voor?

Sinds de onafhankelijkheid (in augustus 1947) zijn de betrekkingen daarover gespannen. Verschillende Pakistaanse regeringen en internationale organisaties hebben geprobeerd de betrekkingen tussen beide landen te verbeteren. In de vorm van 'confidence-building' maatregelen bijvoorbeeld; precies dát woord werd er voor gebruikt. Naar mijn opvatting was en is dat een defaitistische houding. Desondanks heeft de Pakistaanse regering daarmee van tijd tot tijd ingestemd, teneinde de betrekkingen te pacificeren. India bleef in militair opzicht echter altijd een bedreiging vormen, tot en met de regering-Rao toe. De nucleaire dreiging die tussen beide landen bestaat komt direct voort uit de kwestie-Kasjmir. De Indiase militaire opbouw langs de 1400 kilometer lange staakt-het-vuren linie kan leiden tot een grote militaire confrontatie. De Indiase militaire inspanning wordt niet door Pakistan geëvenaard - de regering in Islamabad kan dit niet verhinderen. De Pakistaanse regering is er ook niet in geslaagd om inzake de Kasjmir-kwestie te doen wat de Pakistaanse bevolking wil, vanwege allerlei interne verwickelingen. De indruk van de bevolking van Kasjmir is dat de Pakistaanse regering haar politieke stellingname nauwelijks met daden onderbouwt. Men doet domweg te weinig.

In de ogen van de Kasjmirse bevolking doet de Pakistaanse regering altijd te weinig. Kan de regering in Islamabad aan de hoogste eis, een geheel vrij Kasjmir, voldoen?

Zolang niet aan de eisen van de Kasjmirse bevolking tegemoet is gekomen, op grond van internationaal aanvaarde principes, zullen Pakistan en India in staat van oorlog blijven verkeren. Indien niet daadwerkelijk

fysiek, dan toch op z'n minst psychologisch. Ik voorzie dat er een militaire confrontatie komt.

Afgezien van een militaire confrontatie, die koste wat het kost moet worden vermeden - waarvan zijn de kansen van andere, niet-gewelddadige opties afhankelijk?

Uiteraard wil iedereen een militaire confrontatie vermijden. De kosten daarvan zouden oneindig veel hoger liggen dan waar het om draait, de kwestie-Kasjmir. Als voormalig verzetsstrijder én politicus denk ik dat in de huidige omstandigheden een gewapenderhand uitvechten van dit conflict niet mogelijk is. De andere benadering is die van de diplomatie. VN-bemiddeling, bijvoorbeeld. Maar de politieke wil bij India ontbreekt, en dat is een absolute voorwaarde voor onderhandelingen. Het enige wat de VN moet doen is haar eigen resoluties naleven. Of de VN verklaart zichzelf daartoe incapabel. In februari 1949 vochten 40.000 vrijwilligers tegen het Indiase leger, wat op dat moment leek te gaan worden verslagen. Toen kwamen de VN, de VS, Engeland en Canada die ons garandeerden dat er een plebisciet zou worden gehouden. Geografisch, strategisch, militair, en cultureel had Kasjmir probleemloos bij Pakistan kunnen aansluiten. Het is de samenzwering tussen lord Mountbatten en Jawaharlal Nehru geweest die dat voorkwam. Anders had er nooit een kwestie-Kasjmir bestaan. Eén van de documenten die zoek zijn is de door de toenmalige (hindoe-) heerser over Kasjmir getekende 'verklaring van toetreding' tot de Indiase Unie. Op dat ontbrekende document baseert India haar troepenbewegingen in Kasjmir! Een essentieel document!

Dat ondermijnt de Indiase positie.

Het kan de Indiërs niet schelen. Eerst manipuleerde Delhi de VS en Westerse landen met behulp van de Sovjetunie. Nu gebeurt dat in naam van China en Iran. Een andere grond voor deze chantage ligt in de groeiende moslimbevolking in India zélf (in India wonen meer moslims dan in Pakistan). De Indiase regering schermt met de dreiging van het fundamentalisme, de opkomende islam die de rest van de wereld bedreigt. In werkelijkheid betreft het hier slechts de ambities van enkele moslimse politieke leiders.

Wat zoekt India eigenlijk in Kasjmir? Grondgebied? Strategisch voordeel? Grondstoffen?

Expansionisme. Er bestaan grootse expansionistische plannen in India., bij veel Indiase leiders. Expansie betekent de inlijving van eerst Kasjmir, dan van Pakistan, van Bangladesh, de regio. Er bestaat zelfs een uitdrukking voor dit streven: 'Nang Parbath', ofwel een 'groot India'.

Een dergelijk Indiaas plan, waarvan ons overigens geen documenten bekend zijn, zou ongetwijfeld krachtige reacties oproepen in de hele wereld.

De documentatie wordt zorgvuldig geheim gehouden. Uiteraard zou de rest van de wereld zo reageren, maar het democratische, seculiere India slaagt er blijkbaar in het Westen en de VS te manipuleren in naam van de islamitische dreiging (Iran) en China. De schaduwen van deze denkbeeldige dreigingen zijn zó wijd verbreid geraakt over de wereld dat iedereen ze voor waar lijkt aan te nemen.

Een onmiddellijke dreiging in dat geval zou een nucleair treffen zijn.

Jazeker. De nucleaire capaciteiten van andere landen zijn gebaseerd op politieke en economische gronden. Hier, in Pakistan en India, zijn dat religieuze gronden. Er bestaat diepgaande haat tussen onze volken, in het bijzonder in India, waar men de bevolking in die sfeer schoolt. U ziet wat er in India gebeurt met de moskeëen. U weet wat er in 1992 is gebeurd in Bombay.

Is er een "derde optie" in de zin van een onafhankelijk Kasjmir? Een opdeling?

We hebben alle opties openhartig en grondig besproken. India zou daar nooit in toestemmen. In een dergelijke regeling moet Pakistan ook een deel krijgen. Een onafhankelijk of verdeeld Kasjmir wordt door niemand aanvaard - ik persoonlijk zou de Kasjmiri aanraden dan maar bij India te blijven! De optie van een gefragmenteerd of onafhankelijk kasjmir is niet de onze. Die optie bestaat alleen bij de VN, de VS, of wellicht India. India zal niet de apertij zijn die dat aanbiedt. Zodra wij beginnen over een onafhankelijk Kasjmir verzwakken wij onze onderhandelingspositie volledig. We zouden niet langer kunnen bouwen op de internationale steun en toezeggingen die er zijn. In dat geval staan we met lege handen tegenover India.

Hoe lang kan India dit volhouden?

De Kasjmiri, eeuwenlang een vreedzaam volk, moeten door circa 650.000 man Indiase troepen in bedwang worden gehouden. Als er 2 1/2 miljoen van het huidige Azad Kasjmir bij India zouden komen, hoeveel man zou India dan wel niet in moeten zetten? Wij kunnen moeiteloos 200.000 goed getrainde militante Kasjmiri op de been brengen. Geef hen wapens, en je hoeft hen niet te vertellen wat ze moeten doen. Het Westen erkent niet hoe groot de matigende rol van Pakistan is geweest. Ik heb bijvoorbeeld altijd bewapening van de bevolking in de frontlinie nagestreefd. De Pakistaanse regeringen stonden dat nooit toe. Wat kan deze

arme regering in Islamabad, onder druk van India, van binnenuit én van buitenaf, doen? Een instabiele regering, die desondanks alle druk weerstaat.

De militaire leiding in Pakistan is toch eveneens zeer gebaat bij blijvende steun aan de Kasjmiri?

In algemene zin, ja. Als zij de Kasjmir verliezen, verliezen zij Pakistan. Zij moeten Azad Kasjmir steunen. Het grondgebied daarvan is het enige wat strategische diepte aan hun defensie verschaft.

Steunen andere islamitische landen Pakistan inzake Kasjmir?

Veel moslimlanden hebben langdurige, intensieve contacten met India. De enige steun die zij daadwerkelijk kunnen verlenen is morele steun, geen praktisch politieke. Ze zijn zelfs niet in staat gebleken druk op India uit te oefenen. Bovendien, de VS, de VN, moslim- en andere landen zijn zó met elkaar verbonden geraakt dat geen enkele individueel land iets van betekenis kan ondernemen. De Indiase expansiedrift is gericht tegen allen. Mochten de islamitische landen de moed hebben zich uit te spreken, wellicht zouden zij meer aandacht krijgen van de VS en Europa dan nu het geval is. Waartoe bijvoorbeeld heeft India zo'n grote marine? Wie bedreigt India? De Indiase leiders, de havikken onder hen, schijnen zich absoluut geen zorgen te maken over de wereldvrede. Zij willen hun expansionistische plannen doordrijven.

Moet dan het enig overblijvende alternatief, militaire agressie, in de praktijk worden gebracht opdat de wereld wakker schrikt?

Ik heb regelmatig gesteld: "Als dat dan toch moet gebeuren, laat het dan snel gebeuren". Dan kan de wereld zien welke crisis er is, hoe de vrede bedreigd wordt. Het zou rampzalig zijn. Niemand kan dit wensen.

Desondanks klinkt het als iets onvermijdelijks. Kan er helemaal niet door welke partij ook worden gepraat?

De Kasjmirse leiders van beide delen zouden in staat moeten worden gesteld elkaar te ontmoeten, als zij dat willen. Ik juich dat idee, oorspronkelijk afkomstig uit de VS, toe. Maar vervolgens veranderde er iets in Washington. Na een eerste ontmoeting in Straatsburg bleef het niveau van beide delegaties onveranderd - mijn suggestie dat er op hoger niveau doorgepraat zou worden werd niet nagevolgd. Na Straatsburg werd in Casablanca een bijeenkomst van Kasjmirse leiders gehouden, onder auspiciën van de OAS. Sindsdien

hebben we getracht India ervan te overtuigen dat alle Kasjmiri een vreedzame, politieke oplossing wensten, maar tevergeefs. Uiteraard waren we niet zo naïef om India te veroordelen, of om een volksstemming te vragen. We streefden naar voortzetting van de gesprekken, en aan het aan de regeringen van Pakistan en India voorleggen van allerlei suggesties. En aanvankelijk werd daar zeer instemmend op gereageerd - tot plotseling elke welwillendheid verdween.

Wat weerhoudt de VS van actieve bemiddeling?

Er valt geen politiek of economisch voordeel van belang te verwerven. Bovendien was de VS lange tijd onzeker over de gebeurtenissen die zich in en rond de Sovjetunie voltrokken. Washington voorzag de aftakeling, maar niet de ontbinding van het Sovjetrijk. De VS slaagt er niet in de wereld naar eigen hand te zetten, te disciplineren.

Laten we in Kasjmir een moratorium voor de duur van zes maanden instellen. Géén geweld, geen repressie, ontspanning. Na die periode zien we weer verder. Verlengen, onderhandelen, wat dan ook. De Kasjmiri in beide deelen juichen dat toe, maar India weigert elke deelname hieraan. Delhi geeft de voorkeur aan de mythe van verkiezingen, die onlangs onuitvoerbaar bleken en uitgesteld moesten worden.

Olivier Immig

Jan van Heugten

Muzaffarabad 12 september 1995

Op de website geplaatst: juni 2009

Eerder gepubliceerd als:

Olivier Immig en Jan van Heugten, "Interview met Sardar Mohammed Abdul Qayyum Khan, Premier van Azad Jammu & Kasjmir, op 12 september 1995 in Muzaffarabad", Amsterdam [NISAS] september 1995